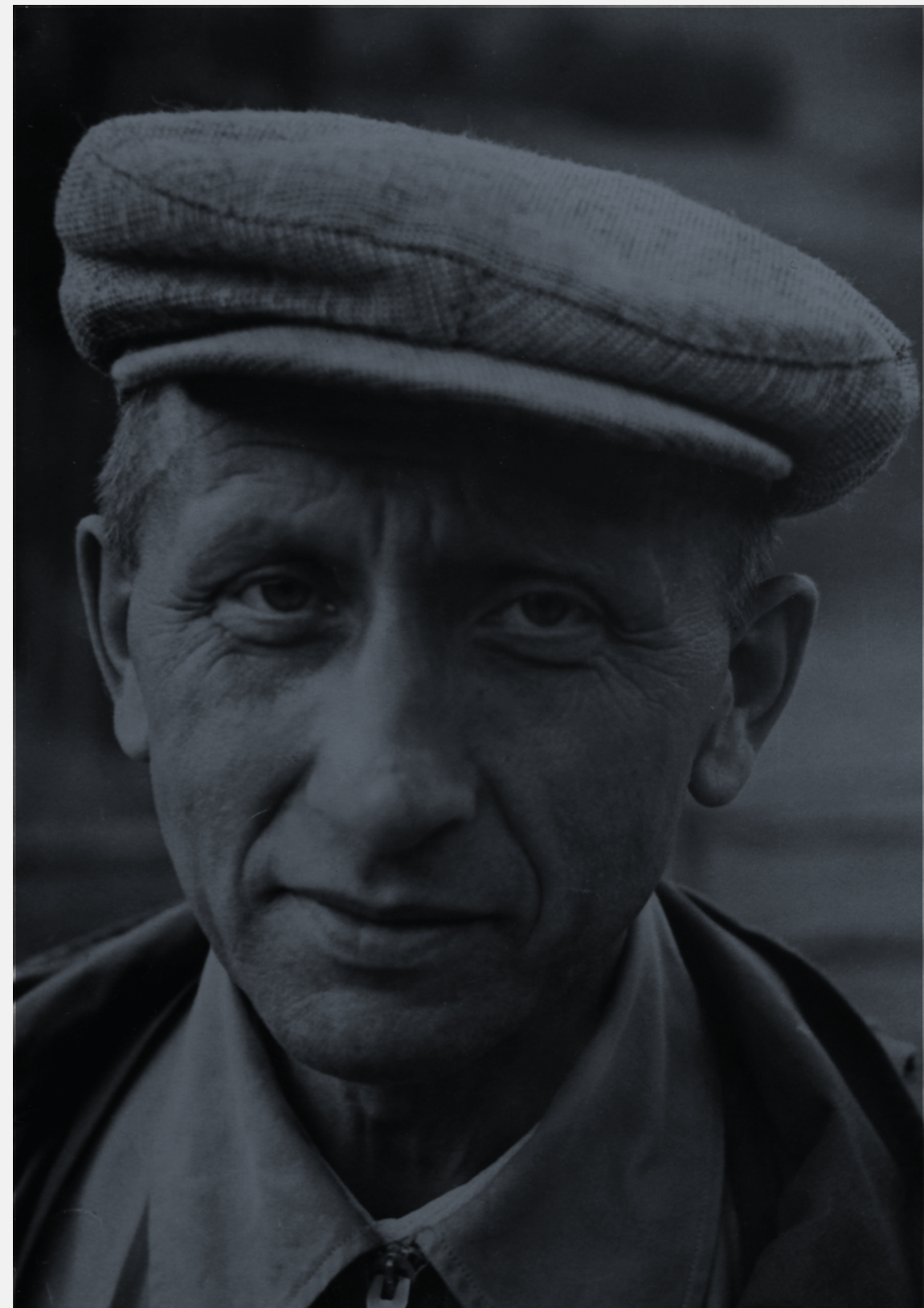
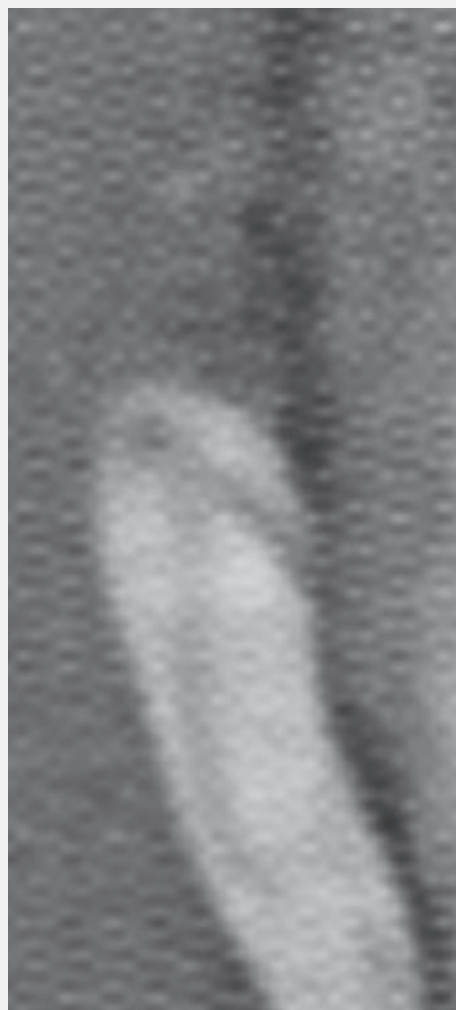
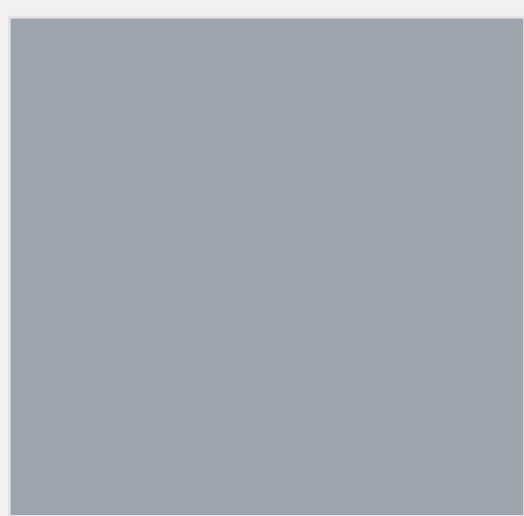
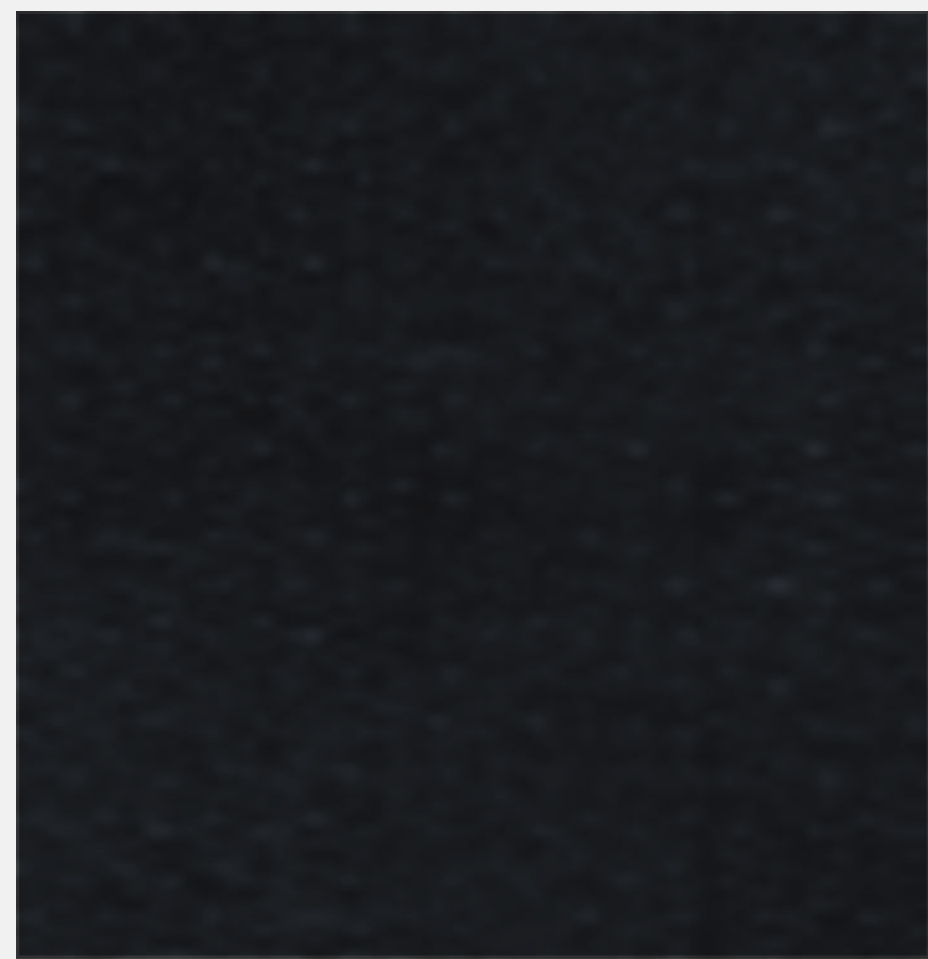
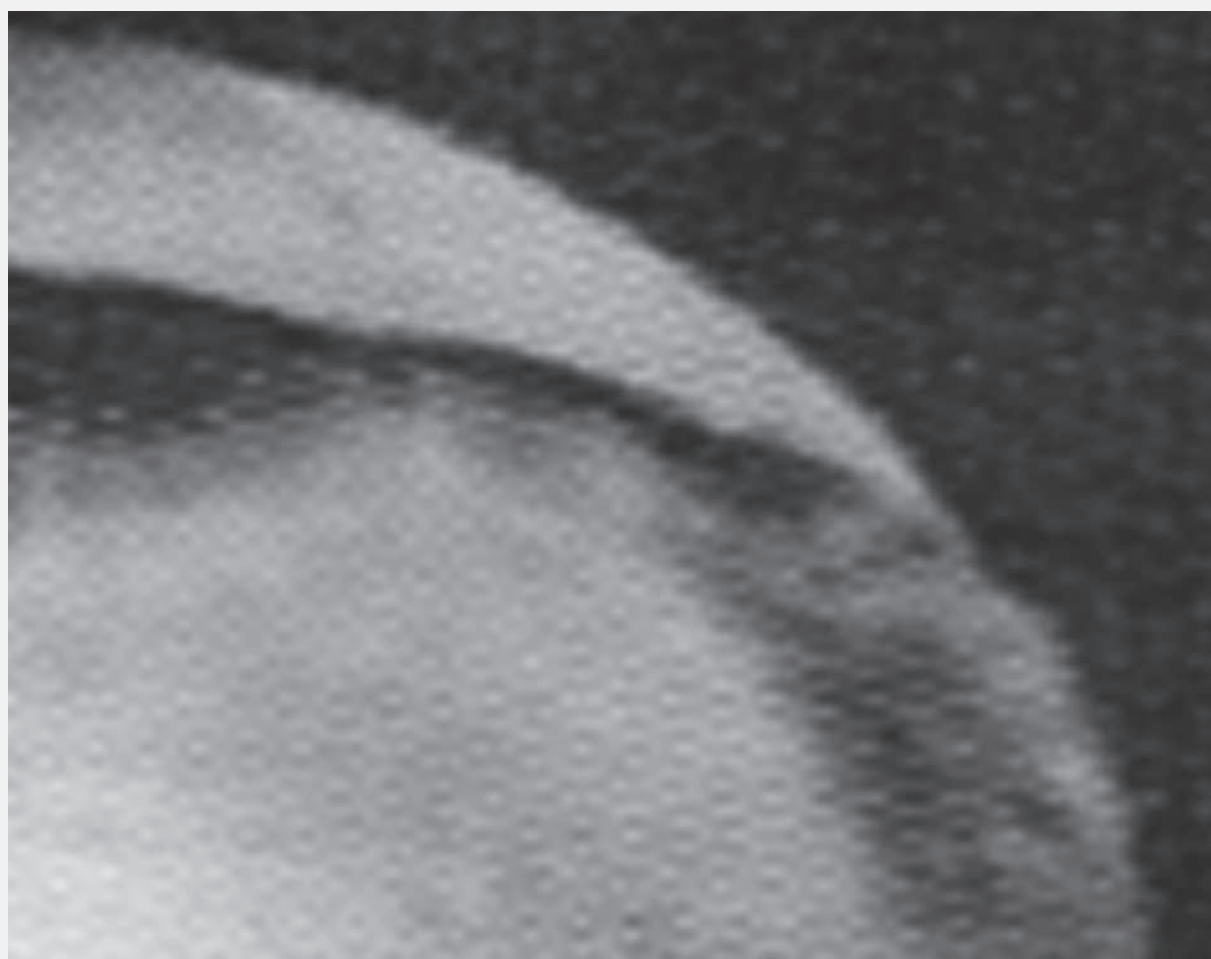

Antoni Baraniak

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE**

Duszpasterz niezłomny

*Da mihi animas, caetera tolle – z łac.
– Daj mi duszę, resztę zabierz...*

(Dewiza salezjanów)

Arcybiskup Antoni Baraniak (1904-1977) to bez wątpienia jeden z ważniejszych hierarchów polskiego Kościoła katolickiego w drugiej połowie XX w. Jako bliski współpracownik towarzyszył dwóm wybitnym prymasom: kard. Augustowi Hlondowi oraz kard. Stefanowi Wyszyńskiemu, których posługa przypadła na tragiczne w dziejach naszego narodu czasy II wojny światowej oraz okres władzy komunistycznej.

↑ Abp Antoni Baraniak
📷 Archiwum Instytut Pamięci Narodowej,
dalej AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Korzenie

1904

← Budynek Zakładu Salezjańskiego w Oświęcimiu
📷 fotografia współczesna Kingi Sielaszuk

Antoni Baraniak urodził się 1 stycznia 1904 r. w wielkopolskiej wsi Sebastianowo, jako szóste dziecko Franciszka i Franciszki z domu Wolskiej. Jego rodzice, poza wychowywaniem ośmiorga dzieci, zajmowali się prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Ochrzczony został w kościele parafialnym pw. św. Marcina Biskupa w Mchach, gdzie w 1917 r. ukończył szkołę powszechną. Kolejnym przystankiem na drodze do zdobycia wykształcenia przez przyszłego metropolitę poznańskiego było gimnazjum księży salezjanów w Oświęcimiu.

← Franciszek Baraniak (1890-1964), starszy brat Antoniego, który brał udział w Powstaniu Wielkopolskim
📷 WIRGKW

← Antoni Baraniak jako dwunastolatek. Zdjęcie wykonane prawdopodobnie w rodzinnym Sebastianowie
📷 Wirtualna Izba Regionalna Gminy Książ Wielkopolski, dalej WIRGKW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

U Salezjanów

1927

Po ukończeniu gimnazjum trafił do Kleczy Dolnej, gdzie wstąpił do nowicjatu Towarzystwa Salezjańskiego. Do 1927 r. zbierał doświadczenie jako asystent m.in. w Zakładzie Salezjańskim im. ks. Siemca w Warszawie. Tam zwrócił na niego uwagę prymas August Hlond. Młody kleryk już wtedy wyróżniał się inteligencją i znajomością języków obcych. Na polecenie przełożonych wyjechał na czteroletnie studia teologiczne do Rzymu, na Papieski Uniwersytet Gregoriański.

Kardynał →
August Hlond
– Prymas Polski
w latach 1926-
1948

📷 Narodowe
Archiwum
Cyfrowe,
dalej NAC

Rzym, 1927 r.
Prymas Polski kard.
August Hlond
(w pelerynie,
z kapeluszem
w ręku)
w otoczeniu grupy
salezjanów
i ambasadora
RP w Watykanie
– Władysława
Skrzyńskiego
(z prawej strony).
Za prymasem po
lewej stronie stoi
Antoni Baraniak

📷 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Przy prymasie Hlondzie

1930

← Zdjęcie z 30 sierpnia 1930 r. na pamiątkę prymicji ks. Antoniego Baraniaka (siedzi po środku -między swoimi rodzicami) przed budynkiem plebanii we Mchach
📷 WIRGKW

Kolejnym ważnym wydarzeniem na drodze duchowej Antoniego Baraniaka było święcenie prezbiteriatu, które odebrał z rąk abp. Adama Stefana Sapiehy 3 sierpnia 1930 r. w Krakowie. Następnie wrócił do Rzymu, gdzie dokończył studia, uzyskując stopień doktora. 1 września 1933 r. kapłan został mianowany sekretarzem prymasa kard. Augusta Hlonda, towarzysząc mu w wielu wyjazdach zagranicznych i wizytach dyplomatycznych.

← Aula Uniwersytetu Poznańskiego, prawdopodobnie 1937 r. Na pierwszym planie po lewej stronie siedzi Biskup Tarbes i Lourdes Marie Gerlier, obok niego kardynał August Hlond. W drugim rzędzie za prymasem znajdują się jego sekretarze – ks. Antoni Baraniak i ks. Bolesław Filipiak
📷 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Czas wojny i odbudowy

1939

Po agresji hitlerowskich Niemiec ks. Baraniak wspólnie z kard. Hlondem, wyjechał z Poznania i udał się do Warszawy. Wobec pogarszającej się sytuacji wojennej prymas opuścił Polskę i skierował się do Rzymu. W tym czasie ks. Antoni Baraniak, poza obowiązkami wynikającymi z zajmowanej funkcji, poświęcił się m.in. gromadzeniu informacji na temat okupowanego kraju dzięki rodakom, z którymi miał okazję się spotykać. Obaj wrócili do ojczyzny w lipcu 1945 r.

Wizyta prymasa Anglii i Walii (w okularach) →
Bernarda Griffina w Polsce, 1947 r.
Z prawej prymas Hlond i ks. Antoni Baraniak
📷 AIPN

ALBUMIK DZIEJÓW ● KATEDRY POZNAŃSKIEJ

Ruiny Katedry — Widok z roku 1945

Okładka →
brozury
pt. „Albumik
dziejów katedry
poznańskiej”
z fotografią
zniszczonej
świątyni
📷 AIPN

↑ Podczas pobytu na obczyźnie. W latach 1939-1945 ks. Antoni Baraniak przebywał we Włoszech, a po przyłączeniu się tego kraju do wojny po stronie III Rzeszy na terenie Francji
📷 Wirtualna Izba Pamięci Szkoły Podstawowej w Mchach, dalej WIPSPM

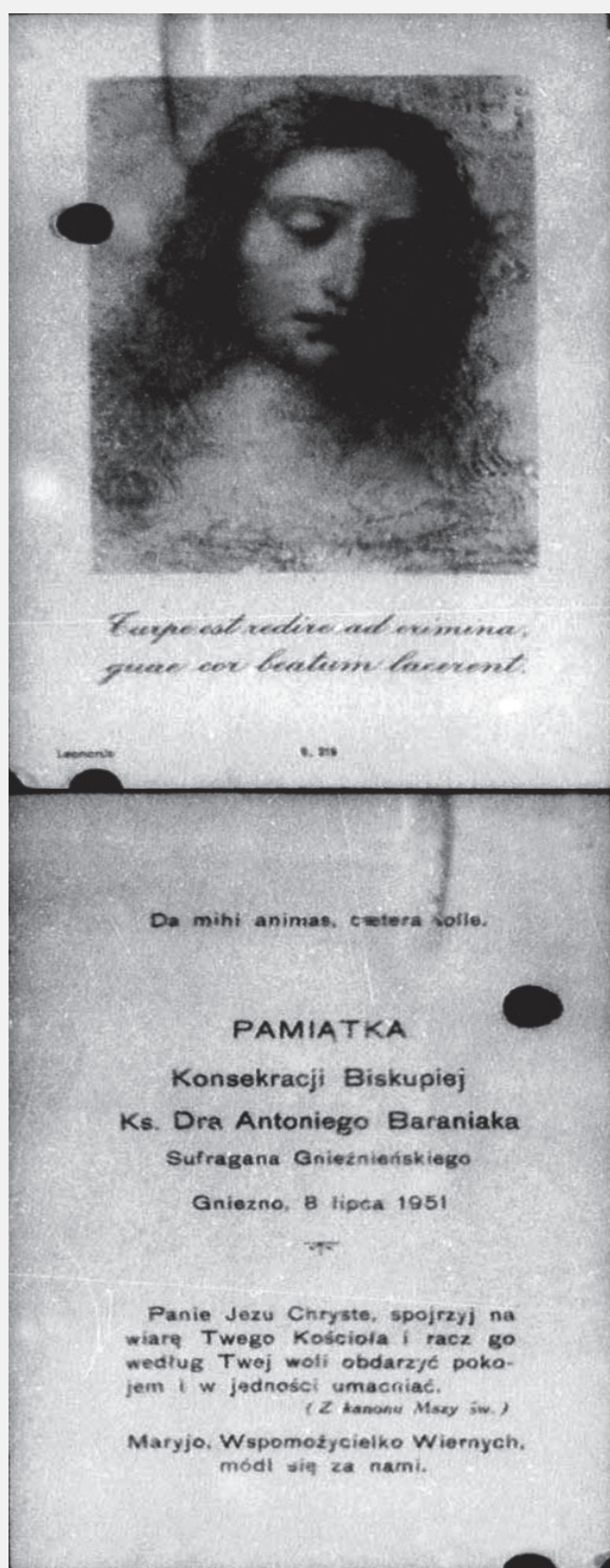

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Przy prymasie Wyszyńskim

1951

Po śmierci kard. Hlonda, ks. Antoni Baraniak nadal sprawował funkcję już u nowego prymasa – kard. Stefana Wyszyńskiego. Wielokrotnie wypełniał liczne i wymagające poufności obowiązki. Za zaangażowanie i zasługi w działalności na rzecz polskiego Kościoła 26 kwietnia 1951 r. otrzymał nominację na biskupa pomocniczego Archidiecezji Gnieźnieńskiej, a w połowie roku odebrał święcenia biskupie.

↑ Prymas Wyszyński i biskup Antoni Baraniak
WIPSPM

← Pamiątka sakry biskupiej
AIPN

Wizytówka →
ks. Antoniego Baraniaka
jako sekretarza
Prymasa
WIRGKW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Warszawa

Ks. Dr ANTONI BARANIAK
Sekretarz Prymasa Polski

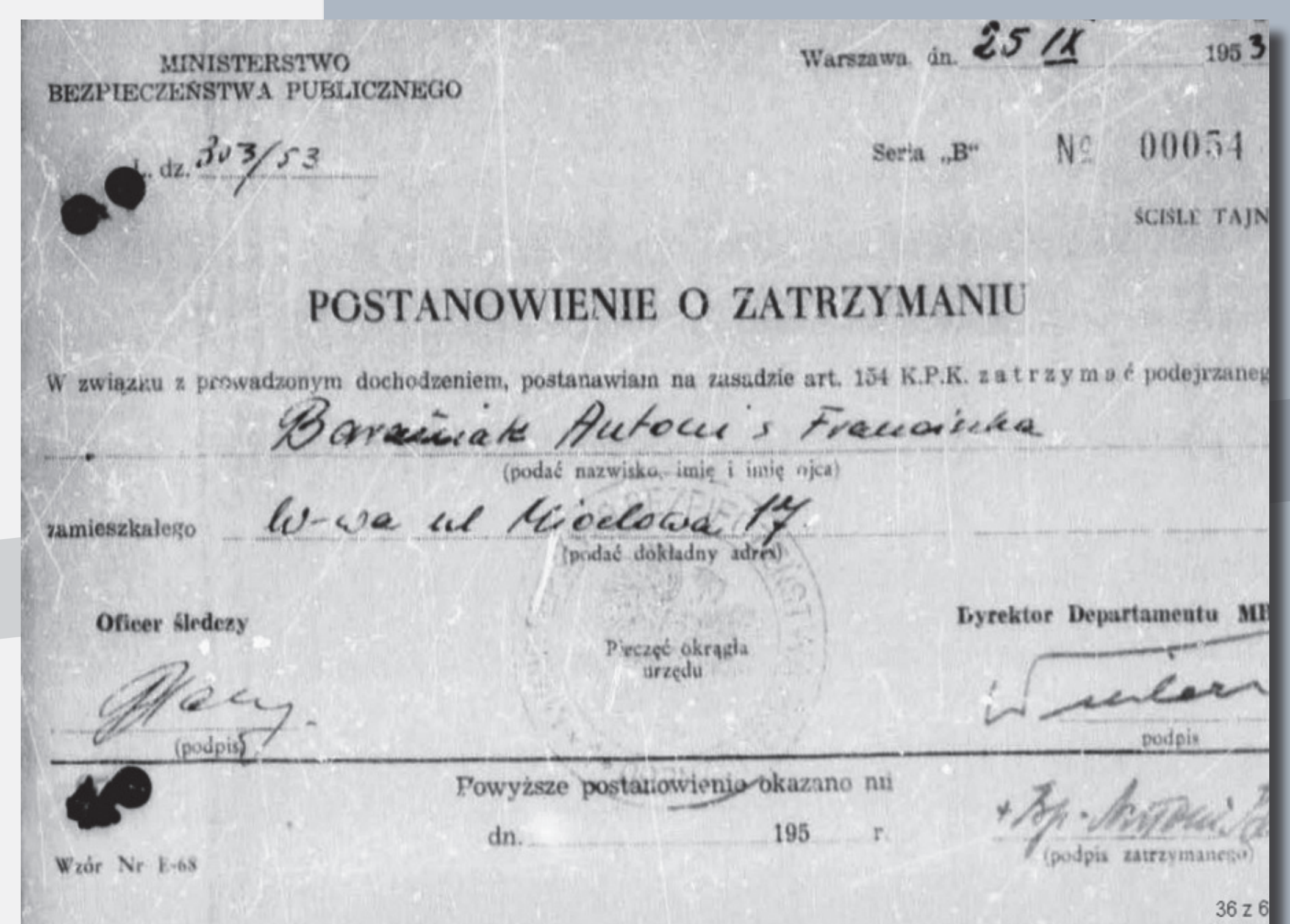
Al. I Armii W. P. 12, Tel. 81450

W „szponach” 1953 bezpieki

W związku z coraz bardziej opresyjną polityką wobec Kościoła bp Baraniak, jako osoba z otoczenia prymasa, stał się celem komunistów. W nocy, z 25 na 26 września 1953 r., został zatrzymany przez funkcjonariuszy UB i osadzony w więzieniu przy ulicy Rakowieckiej w Warszawie. Brutalnie przesłuchiwany spędził tam 27 miesięcy. Najprawdopodobniej komuniści chcieli zmusić go do złożenia zeznań, którymi on, sekretarz dwóch prymasów, oczerniłby zarówno Augusta Hlonda jak i Stefana Wyszyńskiego. To z kolei zostałyby wykorzystane do propagandowego uderzenia w Kościół.

← Zdjęcia bp. Baraniaka wykonane po zatrzymaniu przez funkcjonariuszy UB
📷 AIPN

↑ Postanowienie o zatrzymaniu bp. Antoniego Baraniaka
📷 AIPN

↑ W murach dawnego więzienia przy Rakowieckiej, gdzie obecnie mieści się Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, przygotowano specjalne miejsce upamiętniające postać abp. Antoniego Baraniaka

📷 Zdjęcia pochodzą z uroczystej mszy świętej pod przewodnictwem abp. Marka Jędraszewskiego w 66. rocznicę aresztowania abp. Baraniaka (IPN, foto Sławek Kasper)

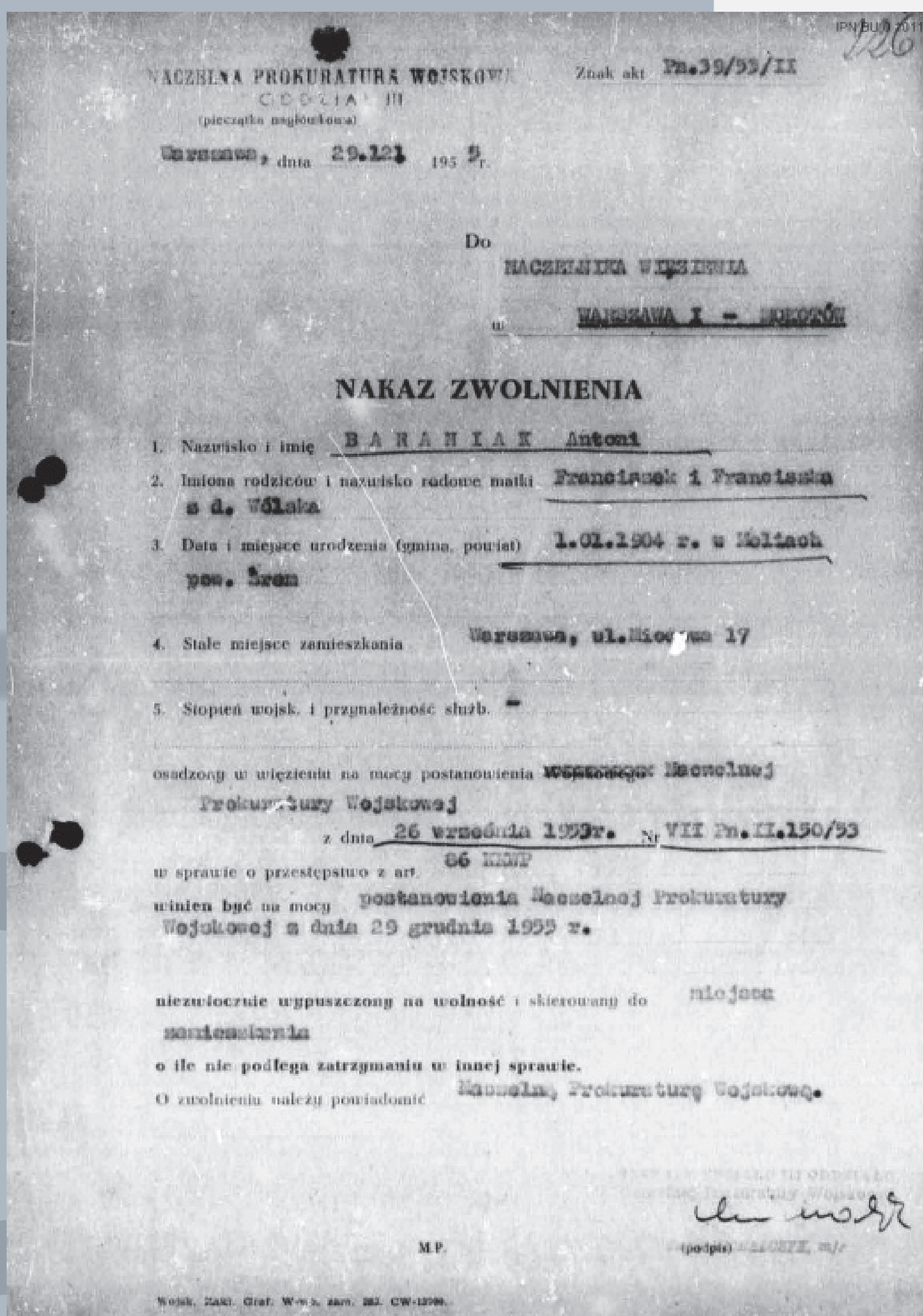

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Niezlomność

1955

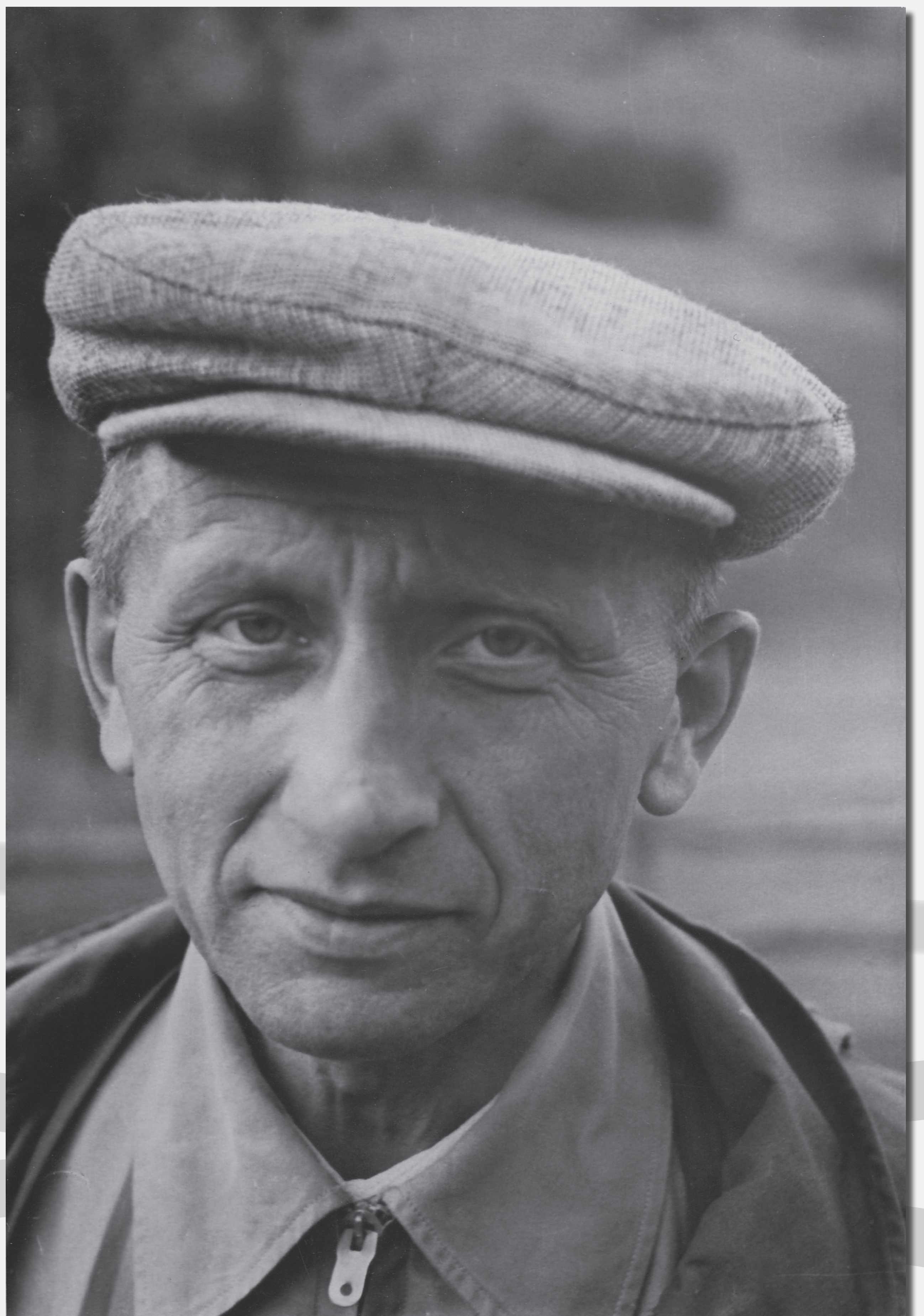
Zabiegi UB spełzły na niczym za sprawą niezłomnej postawy sekretarza prymasa. O ich intensywności najlepiej świadczy fakt, że według materiałów archiwalnych był przesłuchiwany ponad 140 razy. Brutalne przesłuchania odbiły się na stanie jego zdrowia, dlatego przez pewien czas przybywał w szpitalu więziennym. Gmach przy Rakowieckiej opuścił pod koniec 1955 r., lecz nie odzyskał pełnej swobody. Przez jakiś czas przybywał w domu salezjańskim w Marszałkach i w sanatorium w Krynicy, gdzie wracał do zdrowia.

↑ Nakaz zwolnienia bp. Antoniego Baraniaka
📷 AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

↑ Biskup Baraniak podczas pobytu w Krynicy gdzie przebywał by podreperować zdrowie
📷 WIRGKW

„Biskup Baraniak uwięziony (...) był dla mnie niejako osłoną. Na niego bo wiem spadły główne oskarżenia i zarzuty, podczas gdy mnie w moim odosobnieniu przez trzy lata oszczędzano. Nie oszczędzano natomiast biskupa Antoniego. (..) Domyślałem się, że mój względny spokój w więzieniu zawdzięczam jemu, bo on wziął na siebie jak gdyby ciężar całej odpowiedzialności prymasa Polski.

Fragment przemówienia żałobnego kard. Stefana Wyszyńskiego,
wygłoszonego podczas pogrzebu abpa A. Baraniaka,
Źródło: www.antonibaraniak.pl

↑ W czasie wypełniania obowiązków sekretarza prymasa
📷 WIPSPM

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Metropolita Poznański

1957

Do Pałacu Prymasowskiego biskup Baraniak powrócił 1 listopada 1956 r., czyli po ponad trzech latach od momentu aresztowania. Mimo słabego zdrowia, kontynuował pracę jako Dyrektor Sekretariatu Prymasa Polski. Jednak już 30 maja 1957 r. otrzymał z rąk Piusa XII nominację na arcybiskupa archidiecezji poznańskiej. Władze państwowe nie zgłaszały zastrzeżeń co do tej kandydatury, licząc na to, że zły stan zdrowia duchownego uniemożliwi mu sprawne administrowanie.

Podczas →
wizytacji
w swojej
rodzinnej parafii
– Mchach.
Początek
lat 60
📷 WIRGKW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Sobór

Watykański II

1962

Metropolita poznański był jednym z uczestników zaczynającego się 11 października 1962 r. Soboru Watykańskiego II. Pod koniec tego wydarzenia przekazano orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich zawierające m.in. słowa „udzielamy wybaczenia i prosimy o nie”. Wśród sygnatariuszy dokumentu był również abp Antoni Baraniak, którego podpis znalazł się pod wpisem prymasa Wyszyńskiego.

→ Wypełnione
podanie o wydanie
paszportu
w celu wyjazdu
na Sobór
Watykański II
AIPN

— 1 —

36 9 62
30 499/62

Do
BIURA PASZPORTÓW M.S.W.
Komendy Wojewódzkiej M.O.
Warszawa

PODANIE

Proszę o wydanie paszportu na wyjazd za granicę do Włoch
w celu wzięcia udziału w Soborze Powszechnym

KWESTIONARIUSZ PASZPORTOWY

Po zapoznaniu się z pouczeniem na str. 4 podaję co następuje:

A. 1. Nazwisko Baraniak 15. Rysopis 169 wzrost owalna twarz
2. Imię Antoni 16. Włosy blond czy szare znaki szczególne
3. Nazwisko panieńskie (u mężatek) nie dotyczy 17. żadne
4. W przypadku zmiany nazwiska i imienia podać poprzednie nazwisko, imię oraz datę orzeczenia o zmianie nazwiska i imienia i przez kogo wydane zmiany nazwiska nie było
5. Imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki Franciszek i Franciszka z d. Sebastianowo
6. Data urodzenia 1 stycznia 1904
7. Miejsce urodzenia Poznań
8. Narodowość polska
9. Obywatelstwo polskie
10. Stan cywilny wolny
11. Zawód duchowny
12. Obecny dokładny adres Poznań ul. Mieszka I nr 1
13. Poprzednie miejsce zamieszkania w ostatnich 2 latach (w przypadku zmiany) Zmiany zamieszkania nie było
14. Seria, numer dowodu osobistego DT 1976972 K?M 15. Stan majątkowy (dokładnie opisać) wynagrodzenie za pracę
wydany przez M.O. Poznań 16. nie dotyczy
data 27 17. nie dotyczy
18. nie dotyczy
19. nie dotyczy
20. nie dotyczy

14. Seria, numer dowodu osobistego DT 1976972 K?M
wydany przez M.O. Poznań
data 27 18 sierpnia 1962

15. Stan majątkowy (dokładnie opisać) wynagrodzenie za pracę

16. nie dotyczy

17. nie dotyczy

18. nie dotyczy

19. nie dotyczy

20. nie dotyczy

10 62

→ Podczas audyencji u papieża Jana XXIII
WIPSPM

Zdjęcie →
paszportowe
arcybiskupa
Antoniego
Baraniaka
AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Milenium Chrztu Polski

1966

Jednym z ważniejszych wydarzeń społeczno-religijnych w latach 60. XX w. były uroczyste obchody Milenium Chrztu Polski. 16 kwietnia 1966 r. w Gnieźnie zapoczątkowano centralne obchody milenium, które następnie przeniosły się do Poznania, a później na Jasną Górę.

Rok 1966, →
uroczystości
milenijne
w Warszawie.
Na pierwszym
planie widoczni
metropolita
poznański oraz
prymas Polski
📷 NAC

↑ Tłum wiernych podczas uroczystości milenijnych na Ostrowie Tumskim w Poznaniu. Szczególne miejsce, z uwagi na znaczenie historyczne, przeznaczone było w tych uroczystościach dla Gniezna i Poznania. Za każdym razem gromadziły one tłumy wiernych
📷 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Ostatnie lata

1977

← Zdjęcie paszportowe
abp. Antoniego
Baraniaka z 1974 r.
📷 AIPN

W ostatnich latach życia metropolita poznański nadal aktywnie uczestniczył w życiu swojej archidiecezji. Był inicjatorem upamiętnienia m.in. poprzednika – abp. Walentego Dymka, prymasa Hlonda, czy też kapłanów i wiernych z archidiecezji poznańskiej represjonowanych podczas II wojny światowej. Abp Antoni Baraniak zmarł po długiej chorobie 13 sierpnia 1977 r. w Poznaniu. Jego szczątki zostały pochowane w podziemiach poznańskiej katedry.

← Abp Antoni Baraniak wielokrotnie w swoje wyjazdy po Polsce zabierał aparat fotograficzny. Tutaj zdjęcie Metropolity Poznańskiego z wyjazdu do Krynicy
📷 WIRGKW

← W czasie nabożeństwa w Niepokalanowie
NAC 📷

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Upamiętnienie

O abp. Antonim Baraniaku pamiętają m.in. mieszkańcy jego rodzinnych stron, gdzie jest patronem Szkoły Podstawowej w Mchach. W ciągu ostatnich kilku lat powstało wiele różnych publikacji poświęconych życiu tego kapłana. Jedną z nich jest album wydany w 2017 r. przez Instytut Pamięci Narodowej. W tym samym roku abp. Stanisław Gądecki zapowiedział wszczęcie procesu beatyfikacyjnego. Niezlomny duchowny został również uhonorowany Orderem Orła Białego przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę.

← Order Orła Białego. Z okazji 100 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę nazwisko abp. Antoniego Baraniaka znalazło się na liście 25 osób, których Prezydent Andrzej Duda wyróżnił tym najstarszym i najważniejszym odznaczeniem państwowym.

📷 Domena Publiczna

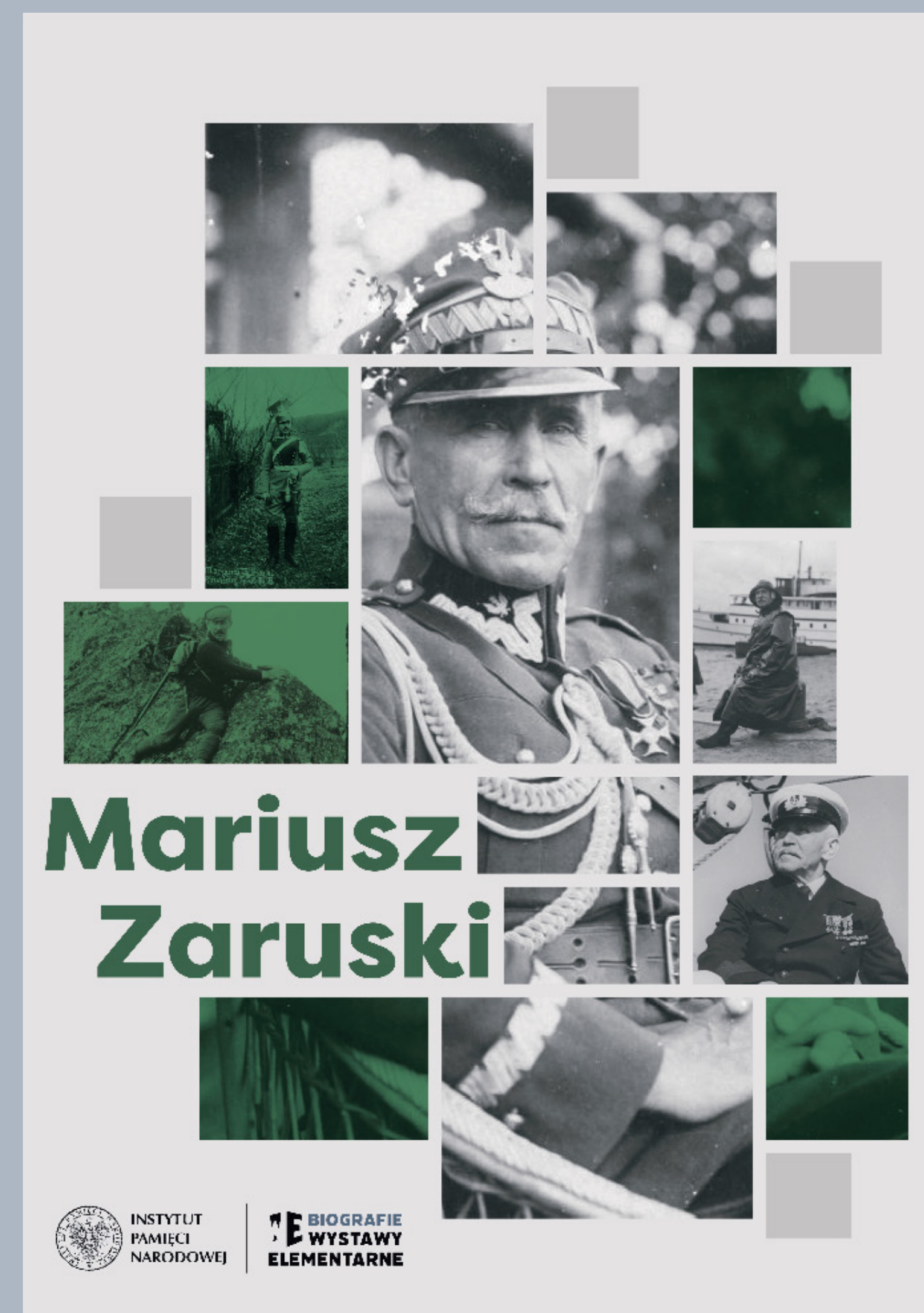
← Uroczystość nadania imienia abp. Antoniego Baraniaka Szkole Podstawowej w Mchach- rok 2004. W tej placówce działa również Izba Pamięci prowadzona przez miejscowych nauczycieli, do których trafiają pamiątki związane z życiem metropolity poznańskiego. Tam też znajduje się jego pomnik

📷 WIPSPM

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na
www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autor wystawy: Krzysztof Mazur

Recenzja: dr hab. Konrad Białecki, ks. dr Jarosław Wąsowicz

Korekta: Ewa Mielczarek

Koncepcja graficzna: Paulina Żak

Koncepcja plastyczna: dr Karolina Zielazek-Szeska

W wystawie wykorzystano zdjęcia: Fotografie ze zbiorów:

Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej (AIPN),
Narodowego Archiwum Cyfrowego (NAC),
Wirtualnej Izby Regionalnej Gminy Książ Wielkopolski (WIRGKW),
Wirtualnej Izby Pamięci Szkoły Podstawowej w Mchach (WIPSPM),
domeny publicznej,
Instytutu Pamięci Narodowej (Sławek Kasper)
archiwum prywatnego Kingi Sielaszuk.

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**